

ZAKON

O IZMENAMA I DOPUNAMA ZAKONA O DOPRINOSIMA ZA OBAVEZNO SOCIJALNO OSIGURANJE

Član 1.

U Zakonu o doprinosima za obavezno socijalno osiguranje („Službeni glasnik RS”, br. 84/04, 61/05, 62/06, 5/09, 52/11, 101/11, 47/13 i 108/13), u članu 44. stav 1. tačka 1) procenat: „24%” zamenjuje se procentom: „26%”.

U tački 2) procenat: „12,3%” zamenjuje se procentom: „10,3%”.

U stavu 2. tačka 1) procenat: „13%” zamenjuje se procentom: „14%”, a procenat „11%” zamenjuje se procentom: „12%”.

U tački 2) procenat: „6,15%” zamenjuje se procentom: „5,15%”.

Član 2.

Član 45. menja se i glasi:

„Član 45.

Poslodavac - pravno lice, odnosno preduzetnik koji zaposli novo lice ima pravo na povraćaj dela plaćenih doprinosa za obavezno socijalno osiguranje, na teret zaposlenog i na teret poslodavca, po osnovu zarade za novozaposleno lice, isplaćene zaključno sa 30. junom 2016. godine.

Novozaposlenim licem iz stava 1. ovog člana smatra se lice sa kojim je poslodavac zaključio ugovor o radu u skladu sa zakonom kojim se uređuju radni odnosi, koje je prijavio na obavezno socijalno osiguranje kod nadležne organizacije za obavezno socijalno osiguranje i koje je pre zasnivanja radnog odnosa kod Nacionalne službe za zapošljavanje bilo bez prekida prijavljeno kao nezaposleno najmanje šest meseci, a lice koje se smatra pripravnikom najmanje tri meseca, i za to vreme nije ostvarivalo bilo koju vrstu prihoda po osnovu radnog angažovanja.

Novozaposlenim licem iz stava 1. ovog člana ne smatra se lice koje je pre zasnivanja radnog odnosa bilo zaposleno kod poslodavca koji je povezano lice sa poslodavcem kod koga zasniva radni odnos, odnosno kod poslodavca koji bi, da nije prestao da postoji, bio povezano lice sa poslodavcem kod koga novozaposleno lice zasniva radni odnos, nezavisno od toga da li je postojao prekid radnog odnosa.

Povezano lice, u smislu ovog zakona, je lice koje se smatra povezanim licem u smislu zakona kojim se uređuje porez na dobit pravnih lica.

Olakšicu iz stava 1. ovog člana može ostvariti poslodavac ako se zasnivanjem radnog odnosa sa novozaposlenim licem poveća broj zaposlenih kod poslodavca u odnosu na broj zaposlenih na dan 31. marta 2014. godine.

Olakšicu iz stava 1. ovog člana može da koristi i poslodavac koji započne obavljanje delatnosti posle 31. marta 2014. godine.

Poslodavac ima pravo na povraćaj plaćenih doprinosa iz stava 1. ovog člana, i to:

1) 65% ako je zasnovao radni odnos sa najmanje jednim, a najviše sa devet novozaposlenih lica;

2) 70% ako je zasnovao radni odnos sa najmanje 10, a najviše sa 99 novozaposlenih lica;

3) 75% ako je zasnovao radni odnos sa najmanje 100 novozaposlenih lica.

Povraćaj plaćenih doprinosa iz stava 7. ovog člana vrši se u skladu sa zakonom kojim se uređuju poreski postupak i poreska administracija, u roku od 15 dana od dana podnošenja zahteva za povraćaj nadležnom poreskom organu.

Poslodavac koji za određeno lice koristi bilo koju vrstu podsticaja u skladu sa odgovarajućim propisom, osim u skladu sa zakonom kojim se uređuje porez na dohodak građana, po osnovu zasnivanja radnog odnosa tog lica nema pravo da za to lice ostvari olakšicu iz ovog člana.

Olakšicu iz ovog člana ne mogu ostvariti državni organi i organizacije, javna preduzeća, javne službe i drugi direktni ili indirektni budžetski korisnici.”

Član 3.

Član 45a briše se.

Član 4.

Odredbe člana 1. ovog zakona primenjivaće se od 1. juna 2014. godine, a odredbe čl. 2. i 3. ovog zakona primenjivaće se od 1. jula 2014. godine.

Izuzetno od stava 1. ovog člana, kod obračuna i isplata zarade, odnosno plate i naknade zarade, odnosno naknade plate, stope doprinosa za obavezno socijalno osiguranje iz člana 1. ovog zakona primenjuju se počev od obračuna i isplata za mesec jun 2014. godine.

Član 5.

Poslodavac koji je do 1. jula 2014. godine stekao pravo na olakšicu iz čl. 45. i 45a Zakona o o doprinosima za obavezno socijalno osiguranje („Službeni glasnik RS”, br. 84/04, 61/05, 62/06, 5/09, 52/11, 101/11, 47/13 i 108/13), olakšicu ostvaruje u skladu sa tim zakonom.

Član 6.

Ovaj zakon stupa na snagu narednog dana od dana objavljivanja u „Službenom glasniku Republike Srbije”.

OBRAZLOŽENJE

I. USTAVNI OSNOV ZA DONOŠENJE ZAKONA

Ustavni osnov za donošenje ovog zakona sadržan je u članu 97. tačka 8. Ustava Republike Srbije, kojim je propisano da Republika Srbija uređuje i obezbeđuje, pored ostalog, sistem u oblasti socijalnog osiguranja.

II. RAZLOZI ZA DONOŠENJE ZAKONA

- *Problemi koje Zakon treba da reši, odnosno ciljevi koji se Zakonom postižu*

U okviru aktivnosti na sprovođenju mera ekonomske reforme, u skladu sa ekonomskom i socijalnom politikom Vlade Republike Srbije, predlaže se, između ostalih, i donošenje Zakona o izmenama i dopunama Zakona o doprinosima za obavezno socijalno osiguranje.

U cilju optimizacije transfera sredstava iz budžeta vrši se izmena visine stope doprinosa za penzijsko i invalidsko osiguranje sa 24% na 26% i doprinosa za obavezno zdravstveno osiguranje sa 12,3% na 10,3%, čime se povećava održivost sistema obaveznog penzijskog i invalidskog osiguranja bez povećanja ukupnog fiskalnog opterećenja zarada.

Pored toga, razlozi za donošenje ovog zakona sadržani su u potrebi da se, u cilju obezbeđivanja uslova za sprovođenje sveobuhvatne reforme poslovnog okruženja, stvore okolnosti za priliv investicija, zapošljavanje i privredni rast i omogućće povoljniji uslovi privređivanja rasterećenjem privrednih subjekata.

S tim u vezi, predložena olakšica prilikom zapošljavanja novih radnika ima za cilj otklanjanje sive zone u oblasti zapošljavanja i njeno prevođenje u legalne tokove. Ovom merom podstiče se legalno zapošljavanje i samim tim poboljšanje položaja lica koja su nezaposlena, odnosno koja rade ali nisu prijavljena na obavezno socijalno osiguranje. Ova mera predstavlja jednu od mera reforme poslovnog okruženja koje imaju za cilj smanjenje rizika i troškova poslovanja u Republici Srbiji.

U tom smislu, osnovna sadržina predloženih izmena i dopuna Zakona o doprinosima za obavezno socijalno osiguranje („Službeni glasnik RS”, br. 84/04, 61/05, 62/06, 5/09, 52/11, 101/11, 47/13 i 108/13) sastoji se u tome da se poslodavcima iz privatnog sektora obezbedi fiskalni podsticaj kako bi investirali u radna mesta i zapošljavali više lica.

Predloženim zakonskim rešenjem zamenjuje se dosadašnji sistem olakšica koji se odnosi na zapošljavanje određenih kategorija lica (pripravnik, lica mlađih od 30 godina i lica starijih od 45 godina, odnosno 50 godina) jednom merom koja se odnosi na zapošljavanje novih lica nezavisno od starosne granice, odnosno radnog iskustva, koja će biti transparentna, jednostavna, jasna i efikasna. U tom smislu, svaki poslodavac - pravno lice ili preduzetnik iz privatnog sektora koji poveća broj lica sa kojima je zasnovao radni odnos u odnosu na broj zaposlenih na dan 31. marta 2014. godine, ima pravo da ostvari povraćaj dela plaćenih doprinosa za obavezno socijalno osiguranje, na teret zaposlenog i na teret poslodavca, po osnovu zarade novozaposlenog lica. Olakšica će iznositi između 65% i 75% plaćenih doprinosa za obavezno socijalno osiguranje na teret zaposlenog i na teret poslodavca, u zavisnosti od broja novozaposlenih lica.

- *Razmatrane mogućnosti da se problemi reše i bez donošenja Zakona*

Imajući u vidu da je reč o elementima sistema i politike javnih prihoda koji se, saglasno odredbama Zakona o budžetskom sistemu („Službeni glasnik RS” br. 54/09, 73/10, 101/10, 101/11, 93/12, 62/13, 63/13-ispravka i 108/13), uvode zakonom, to znači da se izmene i dopune tih elemenata mogu vršiti samo zakonom. Prema tome, kako se materija koja se uređuje ovim zakonom odnosi na doprinose za finansiranje obaveznog socijalnog osiguranja i spada u zakonodavnu regulativu, nije razmatrano, niti je bilo osnova za razmatranje njenog uređenja drugim zakonom ili podzakonskim aktom.

• *Zašto je donošenje Zakona najbolji način za rešavanje problema*

S obzirom da se radi o zakonskoj materiji, određena postojeća zakonska rešenja jedino je i moguće menjati i dopunjavati donošenjem zakona, tj. izmenama i dopunama zakona.

Uređivanjem materije doprinosa za obavezno socijalno osiguranje zakonom daje se doprinos pravnoj sigurnosti i obezbeđuje javnosti dostupnost u pogledu vođenja politike u oblasti socijalnog osiguranja, s obzirom na to da se zakon kao opšti pravni akt objavljuje i stvara jednaka prava i obaveze za sve subjekte koji se nađu u istoj pravnoj situaciji.

III. OBJAŠNENJE OSNOVNIH PRAVNIH INSTITUTA I POJEDINAČNIH REŠENJA

Uz član 1.

Predložena je izmena člana 44. Zakona o doprinosima za obavezno socijalno osiguranje, tako da je izmenjena stopa doprinosa za penzijsko i invalidsko osiguranje sa 24% na 26%, odnosno kada se doprinosi plaćaju istovremeno iz osnovice i na osnovicu stopa za zaposlenog iznosi 14% umesto 13%, a za poslodavca 12% umesto 11%. Stopa doprinosa za obavezno zdravstveno osiguranje izmenjena je sa 12,3% na 10,3%.

Uz član 2.

Predložena je izmena člana 45. Zakona o doprinosima za obavezno socijalno osiguranje, tako da se njom propisuje olakšica za zapošljavanje novih radnika nezavisno od kategorije lica kojoj pripadaju prema starosnoj granici, odnosno radnom iskustvu.

Olakšicu može da ostvari poslodavac koji je pravno lice, odnosno preduzetnik, ako zasnivanjem radnog odnosa sa novozaposlenim licem poveća broj zaposlenih u odnosu na broj zaposlenih na dan 31. marta 2014. godine, kao i poslodavac koji započne obavljanje delatnosti posle tog datuma.

Olakšica se ostvaruje kao pravo poslodavca koji zaposli novo lice da ostvari povraćaj dela plaćenih doprinosa za obavezno socijalno osiguranje, na teret zaposlenog i na teret poslodavca, po osnovu zarade za novozaposleno lice. Pravo na povraćaj dela plaćenih doprinosa po osnovu zarade za novozaposleno lice može da se ostvari po osnovu zarade isplaćene zaključno sa 30. junom 2016. godine.

Poslodavac ima pravo na povraćaj plaćenih doprinosa, i to:

- 1) 65% ako je zasnovao radni odnos sa najmanje jednim, a najviše sa devet novozaposlenih lica;
- 2) 70% ako je zasnovao radni odnos sa najmanje 10, a najviše sa 99 novozaposlenih lica;
- 3) 75% ako je zasnovao radni odnos sa najmanje 100 novozaposlenih lica.

Olakšicu ne mogu ostvariti državni organi i organizacije, javna preduzeća, javne službe i drugi direktni ili indirektni budžetski korisnici, kao i poslodavac koji za određeno lice koristi bilo koju vrstu podsticaja u skladu sa odgovarajućim propisom.

Uz član 3.

Predloženo je brisanje člana 45a Zakona o doprinosima za obavezno socijalno osiguranje.

Uz član 4.

Predlaže se da se odredbe člana 1. ovog zakona primenjuju od 1. juna 2014. godine, a odredbe čl. 2. i 3. ovog zakona od 1. jula 2014. godine, a izuzetno da se kod obračuna i isplata zarade, odnosno plate i naknade zarade, odnosno naknade plate, stope doprinosa za obavezno socijalno osiguranje iz člana 1. ovog zakona primenjuju počev od obračuna i isplata za mesec jun 2014. godine.

Uz član 5.

Predlaže se da poslodavac koji je do 1. jula 2014. godine stekao pravo na olakšicu iz čl. 45. i 45a Zakona o o doprinosima za obavezno socijalno osiguranje („Službeni glasnik RS”, br. 84/04, 61/05, 62/06, 5/09, 52/11, 101/11, 47/13 i 108/13), olakšicu ostvaruje u skladu sa tim zakonom.

Član 6.

Predlaže se da ovaj zakon stupi na snagu narednog dana od dana objavljivanja u „Službenom glasniku Republike Srbije”.

IV. PROCENA FINANSIJSKIH SREDSTAVA POTREBNIH ZA SPROVOĐENJE ZAKONA

Za sprovođenje ovog zakona nije potrebno obezbediti dodatna sredstva u budžetu Republike.

V. RAZLOZI ZA DONOŠENJE ZAKONA PO HITNOM POSTUPKU

Razmatranje i donošenje ovog zakona po hitnom postupku, predlaže se u skladu sa članom 167. Poslovnika Narodne skupštine („Službeni glasnik RS”, broj 20/12-prečišćen tekst), iz razloga što bi nedonošenje ovog zakona po hitnom postupku moglo da prouzrokuje štetne posledice po rad organa i organizacija.

VI. STUPANJE NA SNAGU PRE OSMOG DANA OD DANA OBJAVLJIVANJA U „SLUŽBENOM GLASNIKU REPUBLIKE SRBIJE”

Ustavni osnov za stupanje na snagu ovog zakona ranije od osmog dana od dana objavljivanja u „Službenom glasniku Republike Srbije”, sadržan je u članu 196. stav 4. Ustava Republike Srbije.

Potrebno je da ovog zakona stupi na snagu narednog dana od dana objavljivanja u „Službenom glasniku Republike Srbije” jer postoje naročito opravdani razlozi ekonomske prirode.

VII. ANALIZA EFEKATA ZAKONA

Procenjuje se da će se zbog izmene stopa doprinosa za obavezno penzijsko i invalidsko osiguranje i obavezno zdravstveno osiguranje povećati prihod

Republičkog fonda za penzijsko i invalidsko osiguranje, a smanjiti prihod Republičkog fonda za zdravstveno osiguranje, za oko 18 milijardi dinara do kraja godine.

Očekuje se da će po osnovu olakšice predložene ovim zakonom i olakšice predložene Zakonom o izmenama i dopunama Zakona o porezu na dohodak građana, efekat predloženih rešenja na budžet Republike iznositi oko 0,5 milijardi na svakih 10.000 novozaposlenih lica.

1. Na koga će i kako će najverovatnije uticati rešenja u Zakonu

Predložena rešenja u pogledu izmene stope doprinosa neće sveukupno imati uticaj na povećanje zbirne stope doprinosa (ostaje nepromenjena). Međutim, ovaj zakon će uticati na prihode Republičkog fonda za penzijsko i invalidsko osiguranje i Republičkog fonda za zdravstveno osiguranje, u smislu da će se prihod Republičkog fonda za penzijsko i invalidsko osiguranje povećati za oko 18 milijardi dinara do kraja godine, a da će se prihod Republičkog fonda za zdravstveno osiguranje smanjiti za isti iznos u navedenom periodu.

Predloženi zakon će uticati na poslodavce koji su pravna lica i preduzetnici koji obavljaju delatnost u privatnom sektoru. Predloženim zakonskim rešenjem poslodavcima iz privatnog sektora daje se fiskalni podsticaj kako bi investirali u radna mesta i zapošljavali više lica.

Pored toga, ovaj zakon će uticati i na fizička lica koja zasnuju radni odnos kod poslodavca jer će im se omogućiti ostvarivanje prava iz radnog odnosa i po tom osnovu prava iz obaveznog socijalnog osiguranja - prava iz penzijskog i invalidskog osiguranja, prava iz zdravstvenog osiguranja i prava po osnovu osiguranja za slučaj nezaposlenosti.

2. Kakve troškove će primena Zakona stvoriti građanima i privredi

Predložena zakonska rešenja ne stvaraju dodatne troškove građanima i privredi. Predloženom olakšicom omogućava se da poslodavci smanje troškove svog poslovanja.

3. Da li su pozitivne posledice donošenja Zakona takve da opravdavaju troškove koje će on stvarati

Predložena rešenja ne stvaraju troškove ni građanima ni privredi s obzirom da imaju za cilj stvaranje uslova za priliv investicija, zapošljavanje i privredni rast kroz obezbeđivanje povoljnijih uslova privređivanja rasterećenjem privrednih subjekata - poslodavaca koji zasnuju radni odnos sa novim licima i povećaju broj zaposlenih.

Pozitivne posledice donošenja ovog zakona odnose se na otklanjanje sive zone u oblasti zapošljavanja i njeno prevođenje u legalne tokove. Ovom merom podstiče se legalno zapošljavanje i samim tim poboljšanje položaja lica koja su nezaposlena, odnosno koja rade ali nisu prijavljena na obavezno socijalno osiguranje. Ova mera predstavlja jednu od mera reforme poslovnog okruženja koje imaju za cilj smanjenje rizika i troškova poslovanja u Republici Srbiji.

4. Da li se Zakonom podržava stvaranje novih privrednih subjekata na tržištu i tržišna konkurencija

Imajući u vidu izmene koje se odnose na olakšicu kod obaveze plaćanja doprinosa za obavezno socijalno osiguranje po osnovu zarade, predloženo zakonsko rešenje utiče na razvoj privatnog sektora stvaranjem uslova za podsticanje osnivanja privrednih subjekata.

5. Da li su sve zainteresovane strane imale priliku da se izjasne o Zakonu

Ovaj zakon je u postupku pripreme dostavljen nadležnim ministarstvima i drugim nadležnim organima, tako da je zainteresovanim stranama pružena prilika da se izjasne o predloženom zakonu.

6. Koje će se mere tokom primene Zakona preduzeti da bi se ostvarilo ono što se donošenjem zakona namerava

Ministarstvo finansija nadležno je za sprovođenje predloženog zakona, za njegovu ujednačenu primenu na teritoriji Republike, kao i za davanje mišljenja o njegovoj primeni.

Posebno ističemo da Ministarstvo finansija, periodičnim publikovanjem Biltena službenih objašnjenja i stručnih mišljenja za primenu finansijskih propisa, kao i na drugi pogodan način, dodatno obezbeđuje transparentnost, informisanost i pristup informacijama, kako bi se i na ovaj način doprinelo ostvarivanju ciljeva postavljenih donošenjem Zakona.